

Förbandsrapport: Sjöstridsskolan (SSS)

Rapportens syfte

Efter Pliktrådets besök på SSS den 1 oktober 2019 redovisas här de intryck som gavs vid besöket.

Det finns två anledningar till att Pliktrådet skriver rapporter. För det första underlättar en rapport att minnas alla intryck från de förband som besökts och skapar även underlag för Pliktrådets stora slutrapport. Den andra anledningen är att Pliktrådet kan erbjuda feedback till det förband som besökts.

Om ni hittar något i denna rapport som är felaktigt eller illa underbyggt går det bra att ta kontakt med Lisa Holmqvist i Pliktrådet. Detta görs lättast genom att skicka ett mejl till lisa.holmqvist@pliktradet.se. Det går också att ringa på 070-848 59 91.

Begreppslista

GU	Grundutbildning
BU	Befattningsutbildning
LMA	Lokalt medinflytandeansvarig
TRM	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
PV-konsulent	Personalvårdskonsulent
ÖB MA	Överbefälhavarens Military Advisor
PROD UTB	Produktionsledningen utbildningssektionen (Högkvarteret)
NVK	Nätverk värnpliktiga kvinnor
PC	Plutonchef
KC	Kompanichef
MSA	Marinstridsavdelningen

Om Pliktrådet

Pliktrådet är det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Rådet består av fem före detta värnpliktiga, där ledamöterna väljs vid den årliga Värnpliktskongressen. Pliktrådet företräder på nationell nivå samtliga värnpliktiga i Sverige och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Om rapporten

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA/rekrythandläggare, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Från och med att Pliktrådet skickat ut rapporten har förbandet två veckor att återkoppla på dess innehåll. Därefter görs rapporten publik genom att skickas ut brett inom Försvarsmakten, andra totalförsvarsmyndigheter, riksdagens försvarsutskott, regeringskansli och media.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	3
Besöksprogram.....	3
Organisation	4
Utbildning.....	4
Utbildning värnpliktiga.....	4
Marinstridsavdelningen	5
Samarbete utbildningsenheter	6
Avbruten utbildning.....	6
Arbetsmiljö och säkerhet.....	7
Hälsa	7
Fysisk hälsa	7
Psykisk hälsa	8
Materiel.....	8
Attityder.....	9
Säkerhet	9
Lokaler och vistelseutrymmen.....	9
Schema	10
Uppehållsrum	10
Soldathemmet	10
Information och mönstring.....	11
Krigsplacering	11
Medinflytande	11
Diskussion	12
Avslutning	13

Sammanfattning

Ökningen av antalet värnpliktiga är utmanande för Sjöstridsskolan och det märks på personal och infrastruktur. Skolan ligger dock i framkant och har moderniserat och pedagogiskt utvecklat nya utbildningsmetoder som uppskattas av värnpliktiga såväl som anställda.

Pliktrådet ser en del områden som behöver utvecklas. Förbundet måste förbättra sin kommunikationsförmåga mellan olika utbildningsplatser. Förbundet måste även tillsätta en LMA för att skapa struktur i det lokala medinflytandet.

Det finns även några områden som Pliktrådet ställer sig undrande till. Exempelvis har Försvarshälsan vid SSS rutiner som sticker ut ur mängden; till dessa metoder ställer sig Pliktrådet frågande. Även resonemanget rörande krigsplacering för de som inte tar vidare anställning finner Pliktrådet oroväckande.

Inledning

Pliktrådet fick ett positivt bemötande och ett gott första intryck under besöket på SSS. Det märks att personalen på SSS har ett stort intresse och engagemang för sin värnpliktiga och ser dem till stor del som framtida kollegor. Ibland så pass mycket att de kanske glömmer bort aspekten att deras elever är där som värnpliktiga och lever under pliktlagen.

Pliktrådet började besöket med att träffa skolchefen på SSS, kommandör Jonas Källstedt. Han hälsade oss välkomna till förbundet och tyckte det att var spännande och bra att vi var på plats.

Besöksprogram

Följande möten och besök genomfördes:

- Träff med skolchefen
- Pliktrådets genomgång för samtliga värnpliktiga (förtroendevalda ej valda vid besöket)
- Möte med MSA och plutonchef
- Möte med Försvarshälsan
- Möte med utbildningschef och skolförvaltare/stf utbildningschef
- Rundvandring kasern
- Möte MSA
- Rundvandring utbildningsplatser
- Skjutning med värnpliktiga på Rosenholms övningsområde

Organisation

Pliktrådet fick träffa utbildningschef på SSS, Tomas Martinsson och skolförvaltare/ställföreträdande utbildningschef, Jens Norblad. De berättar att det ökade antalet värnpliktiga ställer högre krav på både befäl och infrastruktur. Än så länge är det hanterbart, men de är osäkra på hur framtiden kommer att se ut.

I dagsläget plockas många officerare och instruktörer in från andra förband. Däremot möjliggör det tekniska läromedlet *It's learning* en ökning av värnpliktiga. De menar dock att infrastrukturen med högsta sannolikhet kommer att bromsa den önskvärda ökningen. Redan i år bor värnpliktiga i fält eftersom de inte får plats i skolans lokaler, på grund av bland annat brist på lektionssalar.

PC Jörgen Fors och KC Max Johansson berättar att förbandet i dagsläget har 60 värnpliktiga i varje pluton samt sex anställda. Från och med nästa inryck kommer de värnpliktiga att bo ute på Kungsholmen. Kasern Najaden, den nuvarande värnpliktskasernen, ska renoveras. Inför BU kommer delar av värnpliktskullen att flytta in till basen och bo i kasern Jaramas. Detta för att bo närmare skolan.

I dagsläget består värnpliktsutbildningen på SSS av tolv veckor GU, sjömansskapsutbildning, verkanstålighet, stridsutbildning och BU.

Utbildning

Utbildning värnpliktiga

Utbildningschef Tomas Martinsson och skolförvaltare/ställföreträdande utbildningschef Jens Norblad berättar att kompaniet belastas av granskningsnämnderna, då det genomförs många "onödiga" granskningsnämnder. Med det menas att många avskiljningar beror på att man som värnpliktig har med sig skador och liknande in i utbildningen. Dessa granskningsnämnder hade man kunnat undvika om skador och andra problem hade uppmärksammats vid mönstring.

Mikael Björkman är utbildningsofficer på SSS och arbetar med pedagogisk utveckling och utbildning. Enligt honom har SSS börjat med en ny utbildningsteknik som bland annat bygger på att använda sig av digitala hjälpmedel och generellt fungerar systemet bra. Varje värnpliktig får tillgång till en iPad så att de kan använda sig av läroplattformen *It's Learning*. På plattformen kan befäl och instruktörer lägga upp studiematerial, såsom filmer och dokument. På så sätt kan instruktörerna dela med sig av instruktioner och materiel i förväg. Detta gör det möjligt för de värnpliktiga att titta på filmerna innan genomförande, inför till exempel en bakomstation. Detta gör det också möjligt för de värnpliktiga att själva genomföra bakomstationen.

Denna metod har gjort det möjligt för SSS att hinna med alla utbildningsmoment, trots brist på befäl och ett ökande antal värnpliktiga. De värnpliktiga får tillgång till plattformen redan vid introhelgen så att de kan gå in och titta på förberedande filmer inför inryckningsveckan. Det här är ett otroligt bra sätt att förbereda de värnpliktiga inför de två första veckorna efter inryck, som alltid är en påfrestande tid med stora stresspåslag för de värnpliktiga. Med hjälp av förberedande filmer kan man snabbare komma igång med utbildningen, men det är alltså även en psykisk förberedelse som proaktivt reducerar stresspåslag. Effekten är synbar under hela utbildningen, men det är mer påtagligt i början av utbildningen.

Plattformen är en mycket bra lösning för att hela tiden förbereda de värnpliktiga på de utbildningsmoment som kommer; det ökar säkerheten och tryggheten för de värnpliktiga. Det är även ett mycket smart sätt att lösa bristen på befäl. Plattformen ska självklart inte ersätta befälen utan komplettera dem och deras förmåga att utbilda.

På plattformen finns olika klassrum som är uppdelade efter de olika utbildningsmomenten, de används som kommunikationsmedel med de värnpliktiga. På plattformen kan instruktörerna informera de värnpliktiga om till exempel ändringar i schemat.

Pliktrådet hoppas att man utvecklar detta system och att fler förband börjar använda sig av det. Det kan skapa en naturlig kommunikationskanal mellan värnpliktiga och funktioner runt omkring dem, som till exempel Soldathemmet. Det ska bli spännande att fortsätta följa projektets utveckling.

Marinstridsavdelningen

Pliktrådet besökte MSA och fick träffa Mats Nilsson som berättade om deras verksamhet, utbildning och utveckling.

På MSA bedriver man utbildning för sjömän, kadetter och officerare samt planerar och leder maringemensamma övningar. MSA arbetar ständigt med utveckling av sina lokaler och simulatorer för att göra utbildningen så kvalitativ som möjligt. Dock håller de på att växa ur sina lokaler.

Än så länge har de tillräckligt många lärare men de kommer att behöva göra begränsningar framöver. Skolan ska växa till uppemot 400 elever; förra året hade man 120 elever och i dagsläget har man 236 elever. För att klara av ökningen testar man nu nya lokaler.

En viktig del för att utbildningen ska gå ihop är att lärarna måste arbeta med utbildning, inte med PRIO och administration. Tolv civila ska därför anställas för att detta ska bli möjligt. Mats uttrycker situationen som ”positivt jobbig”; med det menar han att det är kul med ökade värnpliktskullar men att det är en stor utmaning för skolan att hantera ökningen.

Ett problem som man tampas med är att det behövs fler instruktörer, men instruktörerna plockas från fartygen, vilket i sin tur innebär att fartygen blir av med sin personal. Annars är bemanningsuppdrag ett bra sätt att få fler instruktörer. Genom dem får man unga människor till skolan som är där några år och sedan återvänder till sin tidigare tjänst. Mats förklarar att detta system skapar ett bra flöde.

De stora pensionsavgångarna är också ett problem på MSA, då det skapar ett glapp på cirka två år.

Idag lyckas man hålla en hög nivå på utbildningen men varje gång någon slutar så skapas det en lucka, vilket är en påtaglig problematik.

Samarbete utbildningsenheter

Kommunikationen mellan GU-kompaniet och MSA har utvecklingspotential; det är inte sällan som det uppstår friktioner som ofta beror på att parterna trampar över på varandras områden. Många av de problem som uppstår beror framförallt på brist på kommunikation. Detta blir påtagligt för de värnpliktiga som förväntas göra olika saker av de två utbildningsplatserna. Detta leder tyvärr ofta till att de värnpliktiga anses göra fel när problemet ligger i dålig kommunikation mellan utbildningsplatserna.

Det här är inte bara ett problem mellan GU-kompaniet och MSA, då det gäller mellan GU-kompaniet och samtliga utbildningsplatser för de värnpliktiga vid SSS.

Avbruten utbildning

Henrik Ramner är rättsofficer på förbundet. Vid Pliktrådets besök hade endast ett rättsligt personärende hanterats. Detta var ett vapenfriärende under första veckan som hanterades enligt rutin och den värnpliktige blev avskriven. Linda Madsen var handläggare i ärendet.

PC och kompaniledningen får utbildning i rättsvård och alla avbrott hanteras vid kompaniet. Alla ärenden och fall av granskning skickas till auditören en gång i halvåret. Förbundet har också tillgång till en advokat i Ystad. Det beslut som tas under granskningsnämnd diskuteras och fattas under en förberedande nämnd. Detta görs genom en öppen dialog. Under nämnderna får förtroendepersoner eller en kamrat vara med som stöd, i en del fall är anhöriga med.

Generellt är det vanligare med hemförlovnin g på grund av psykisk hälsa än fysisk hälsa. Psykisk hälsa hanteras omedelbart och individerna blir hemförlovade för att kort därefter bli avskrivna. En fysisk skada "testas" fram genom avlastning, rehab och liknande. Detta medföljer att de flesta avbrott på grund av psykisk hälsa sker i början av utbildningen, medan ett antal månader in i utbildningen är större delen avbrott till följd av fysisk skada. Pliktrådet kan konstatera att detta är en trend, då det är det svar som rådet får från de flesta förbanden.

Arbetsmiljö och säkerhet

Hälsa

Från Försvarshälsan fick vi träffa Helen Kjellberg som inledde samtalet med att presentera Försvarshälsan.

Fysisk hälsa

De vanligast förekommande fysiska skadorna är koncentrerade till fötter, knän, leder, rygg, axlar, överbelastning och skoskav. Utöver tidigare nämnda skador är förkylningar vanligt förekommande.

Försvarshälsan har olika sorters sulor som provas ut, alla värnpliktiga får sulor och vid Pliktrådets besök var inlägg beställda till samtliga. Vid skada eller smärta i fot så hanteras det genom träningsråd.

Försvarshälsan berättar att de inte skriver intyg för byte av känga; de kan endast rekommendera att en annan känga än 90 ska användas. Därefter är det upp till PC att bevilja byte till Känga 08. Dessa intyg är sällan förekommande och civil känga är inte ett alternativ. Pliktrådet tycker att detta låter konstigt. På andra GU-förband i Sverige skriver Försvarshälsan intyg för byte från Känga 90 till Känga 08. I de flesta fall skriver de även intyg för civila kängor och guidar den värnpliktige så att hen hittar ett par kängor som fungerar. De värnpliktiga på SSS blir hänvisade till sin PC, PC skickar dem vidare till förrådet och förrådet behöver ett intyg från Försvarshälsan för att kunna byta kängan. De värnpliktiga skickas alltså bara runt och får ingen hjälp.

Pliktrådet ställer sig kritiska mot Försvarshälsans metoder gällande intyg kopplat till utrustning, i synnerhet då detta skiljer sig mot de flesta andra Försvarshälsor i Försvarsmakten. Pliktrådets uppfattning är att Försvarshälsan ska skriva intyg. I HKV:s direktiv "Formgjutna inläggssulor och/eller andra skodon på grund av medicinska skäl" som är utgiven av HKV PROD FPE, står det, "*Om det bedöms att behov av annat skodon föreligger än det som står angivet i utrustningskortet, utfärdas ett medicinskt utlåtande utformat av Försvarshälsans läkare eller fysioterapeut.*".

Försvarshälsan berättar även att de inte skriver intyg för ersättning till köp av privat BH.

Försvarshälsan på SSS har dragit lärdom från tidigare år; de har numera luft i kalendern första veckorna efter inryck med samtlig personal på plats. De ska särskilt se till att ha mer "luft" i kalendern, för psykolog och sjötester. Under första veckan träffar Försvarshälsan samtliga värnpliktiga.

Alla värnpliktiga vaccineras mot TBE vid inryck. Övriga vaccinationer förutsätts man ha när man har mönstrat vid TRM.

Psykisk hälsa

Pliktrådet frågar Försvarshälsan hur de ser på psykisk hälsa och förklarar att värnpliktiga upplever att de inte finns någon skala i Försvarsmakten vad det gäller psykisk hälsa. Man är antingen frisk eller självmordsbenägen; det finns inget mellanting. Detta gör att värnpliktiga inte vågar uttrycka hur de mår psykiskt. Försvarshälsan vid SSS menar att de har en skala, men de tittar också på självmordsbenägenhet. De förklarar att de inte vill göra någonting större än vad det är.

Inför inryck håller Försvarshälsan i ett två timmar långt informationspass om psykisk hälsa, för instruktörer och alla som arbetar på kompaniet. Detta är mycket bra och Pliktrådet önskar att förbanden börjar utbilda och informera även de värnpliktiga i psykisk hälsa och kamrathjälp. Försvarsmakten måste börja arbeta mer proaktivt med psykisk hälsa i alla stadier, på samma sätt som man gör med den fysiska hälsan för att undvika skador och sjukdom.

PC Fors och KC Johansson tillägger att de är oroliga över utvecklingen av psykisk ohälsa i samhället i stort och inom Försvarsmakten i synnerhet. I dagsläget brukas Strimma C som "gruppterapi"/för "gruppens skull". I strimma C så bedöms gruppens gemensamma insats och inte individen. PC Fors tydliggör att han aldrig tar det osäkra före det säkra när det gäller psykisk hälsa; får han en varningssignal så agerar han på det. Förutom psykolog och Strimma C så har förbandet en präst som man kan tala med, eller någon av förtroendepersonerna.

Pliktrådet vill tydliggöra att förtroendepersonerna inte har något som helst ansvar vad det gäller att stödja sina kamrater i frågor kring psykisk hälsa. Däremot kan de hjälpa sina kamrater att lyfta frågor anonymt, alternativt guida dem vidare. De förtroendevalda ska föra plutonen/kompaniets talan och åsikter vidare.

Försvarshälsan tillägger att det finns tillgång till rehabilitering, både fysiskt och psykiskt, på förbanden.

Sammanfattningsvis visade Försvarshälsan på en inställning som inte var speciellt lösningsorienterad. Möjliga förslag eller förbättringsområden från Pliktrådet avfärdades direkt. Försvarshälsan vid SSS har annorlunda rutiner i jämförelse med andra förband och sticker ut ur mängden. Pliktrådet upplevde ett lågt intresse för samarbete eller diskussion.

Materiel

PC Fors och de värnpliktiga berättar att de har brist på materiel, framförallt camelback, Fältskjorta 90 och långkalsonger. Det är också ont om storlekar, vilket man tror beror på att det är svårt att förutsäga vilka storlekar som kommer att gå åt.

De värnpliktiga påpekar att det saknas en del studielitteratur samt ok.

KC Johansson berättar att de värnpliktiga på SSS inte kommer att få ut någon C1:a till muck. Detta är en tradition och det upprör många att C1 inte kommer att delas ut. KC Johansson förklarar att han är trött på diskussionen och har lagt ner ärendet.

De som går högvakt på Drottningholm kommer att få ta ut C1:an till det tillfället.

Attityder

Jargongen på förbandet verkar mycket god, både värnpliktiga sinsemellan och mellan värnpliktiga och befäl. Det är tydligt att SSS brukar en annorlunda pedagogik, främst kopplat till utbildningsmetodik, men även attityd mot värnpliktiga.

Med hänsyn till det tidiga utbildningsskedet (tre veckor in i utbildningen), lade Plikträdet märke till ett ovanligt tillmötesgående bemötande mellan befäl och värnpliktiga. Vidare lades mycket ansvar på den enskilda individen, i synnerhet dagelev eller trupprechef.

Säkerhet

Vid besöket på skjutbanan sköt värnpliktiga med skarp ammunition och vid ett flertal tillfällen glömde de värnpliktiga moment vid patron ur. Vi besökte som sagt förbandet under den tredje veckan så det är kanske inte så konstigt att de värnpliktiga inte behärskade patron ur. Men, när detta påpekades till befälet ombads Plikträdet att understödja detta moment och kontrollera ett par individer när de gjorde patron ur. Bättre hade varit om befälet tog en värnpliktig i taget och kontrollerade enskild individ när hen genomförde patron ur. Det hade förvisso tagit längre tid men det är ett viktigt moment som måste bemästras fullt ut och det kan inte tillåtas slarv.

Det är av yttersta vikt att värnpliktiga har möjlighet att göra tillbudsrapporteringar. Samtliga värnpliktiga ska få utbildning i hur man fyller i en tillbuds- och avvikelserapport och skyddsassistenterna ska få en mer ingående utbildning så att de kan hjälpa sina kamrater.

Lokaler och vistelseutrymmen

I den nuvarande kasernen finns det tillgång till datasal, bibliotek och musikrum. I korridoren finns det tillgång till sopsortering, torkrum och skoputsutrymme. Alla värnpliktiga ska få en varsin iPad och lösning för wifi är på väg.

Det bor 60 värnpliktiga i varje korridor och det finns sex toaletter i korridoren. En negativ aspekt är att toalettbasen har glipa både under och overtill. För att skapa en trygg och hållbar miljö bör toaletterna vara avskilda, med riktiga väggar och dörrar.

Kasern Najaden är utdömd och ska renoveras, vilket beräknas vara klart 2022 eller 2023.

Vapenvårdslokalen ligger i ett hus utanför kasernen. Lokalen har sedan innan ett känt problem med ventilationen, vilket inte är åtgärdat. Det är av yttersta vikt att förbandet åtgärdar detta, då lokalen är liten och många värnpliktiga samlas där för att stå under flertalet timmar och arbeta med vapenvård. Detta är en arbetsmiljöfråga som berör värnpliktiga såväl som befäl. Skyddsassistenterna tillsammans med förbandets skyddsombud bör därför ta tag i detta.

I korridorerna finns ett bord med blanketter för de värnpliktiga att fylla i vid behov. Alla korridorer har dock inte samma uppsättning av blanketter, vilket bör åtgärdas. De blanketter som låg framme behandlade ersättning, Försäkringskassan, avvikelse resa och mat, permission, förlustförteckning och felrapportering. Utöver dessa fanns det ett plutonsapotek och akut menskit.

Fritid

Schema

I korridorerna satt scheman uppe för pågående och kommande vecka. Det är viktigt för de värnpliktiga att få scheman så att de har möjlighet att planera sin fritid. Att sätta upp schema i korridoren är ett bra sätt att göra detta på. Önskvärt är även ett översiktsschema för de närmaste månaderna.

Uppehållsrum

Utöver bibliotek, datasal, musikrum och studieplatser på bottenvåningen så finns det två uppehållsrum på övervåningen. Uppehållsrummet är utrustat med soffor, sällskapsspel, pingisbord, tv och tv-spel.

Soldathemmet

Militärhemmet i Karlskrona har under lång tid inte varit något soldathem. Militärhemmet har använts till mycket annan verksamhet som inte riktat sig mot värnpliktiga eller rekryter. De har stora lokaler; soldathemsföreståndaren visade oss runt och berättade entusiastiskt om planer för utveckling av lokalerna till ett soldathem för de värnpliktiga.

Soldathemmet ligger en bit från basen och det var länge sedan det nyttjades av värnpliktiga och rekryter. Soldathemmet är lokaliserat till Stortorget i Karlskrona och har därför en större publik än värnpliktiga. Öppettiderna har dessutom inte stämt överens med de värnpliktigas scheman och samarbetet med SSS har varit knappt.

Det finns ett relativt nytt gym i bottenvåningen på huset och det är det som används mest av både värnpliktiga och andra besökare. Utöver det har de också en kaféverksamhet som är öppen för alla.

Pliktrådet önskar att SSS och soldathemmet kan samarbeta och kommunicera kring schemaläggning och öppettider så att de värnpliktiga är lediga när soldathemmet är öppet.

Information och mönstring

SSS önskar att TRM tydligt informerar de mönstrande om att en utbildning i flottan därefter innebär en anställning. De måste ha 100 % anställning för att rekryteringen ska vara gångbar. TRM måste vara tydligare vid mönstring; man måste vara intresserad av ett fortsatt engagemang för att man ska bli placerad som värnpliktig på SSS.

Krigsplacering

Ett generellt problem för SSS är att GU inte är anpassad efter marin verksamhet. Detta gör att man inte hinner all den utbildning som man skulle vilja, exempelvis mer praktik ombord på fartyg. Pliktrådet ser ett större problem med värnpliktsutbildningen på SSS, då den sällan leder till en krigsplacering som är relevant för den utbildning man har genomgått.

I ”Idéprogrammet för Sveriges totalförsvarspliktiga 2019” så står det ”*att samtliga befattningar ska leda till en krigsplacering i befattningen efter avslutad totalförsvarsplikt.*”.

SSS vill bara ha värnpliktiga som kan tänka sig en fortsatt karriär i flottan och det finns skäl för detta, men det är inte tillräckliga skäl för att bortse från det faktum att några inte kommer att ta anställning och ska krigsplaceras.

Krigsplaceringen måste vara relevant i förhållande till den utbildning man genomfört. En krigsplacering i en irrelevant befattning är slöseri med tid, pengar och resurser. I och med ökade värnplikt-kullar kan detta fenomen antas bli alltmer vanligt förekommande och SSS måste se över hur detta ska hanteras. Utbildningen måste leda till en krigsplacering i en befattning man är utbildad till, med en uppgift man är tränad för att lösa. Dagens utbildningsupplägg på SSS är i de flesta fall inte kompatibel med en relevant krigsplacering. Problemet med utbildningarnas upplägg på SSS måste närmare ses över av SSS och HKV PROD FPE UTB.

Medinflytande

Eftersom Pliktrådet besökte SSS väldigt tidigt i utbildningsskedet så fanns inga förtroendevalda och medinflytandearbetet hade inte kommit igång. Med anledning av detta fick Pliktrådet hålla genomgången, som vanligtvis riktas till förtroendevalda, inför samtliga värnpliktiga vid förbandet. Detta genomfördes utan tekniskt hjälpmedel på grund av brister i lokal.

Avsaknaden av en LMA på förbandet är påtaglig. LMA ska ansvara för medinflytande-frågorna på förbandet samt se till att medinflytandet genomförs på ett bra sätt. Det är hens ansvar att de förtroendevalda; förtroendepersoner, skyddsassistenter och NVK-representanter, får den utbildning som de ska ha så att de kan lösa sina uppgifter. Det förekommer att rekrythandläggaren får tillikauppgift som LMA. Pliktrådet vill uppmärksamma att detta inte är någon bra kombination.

Personen tilldelas då två roller som står i direkt konflikt med varandra. I den ena ska hen sitta med i granskningsnämnder och vara med och ta beslut om avskiljning och i den andra är hen de värnpliktigas närmaste person att gå till för att få uttrycka sina åsikter och att bli hörd. Detta resonemang baseras på samtal med rekryteringshandläggare som fått tillikauppgift LMA. Pliktrådet föreslår därför att förbundet sätter denna roll på någon annan, eftersträvansvärt en officer som jobbar nära de värnpliktiga.

Diskussion

Det är påtagligt att SSS drabbas hårt av växtvärk i samband med ökade värnpliktskullar; de växer ur lokalerna samt har ont om befäl och resurser. Det är mycket positivt att förbundets nya system för utbildning även är ett stöd för befäl och instruktörer, men stämningen på SSS talar för att de knappt klarar av att hantera antalet värnpliktiga de har idag.

Pliktrådet hoppas att SSS klarar av den beräknade ökningen av värnpliktiga och att förbundet inte tar sig vatten över huvudet. Det viktigaste är att de värnpliktiga som kommer på plats får en kvalitativ utbildning och en positiv upplevelse av sin värnplikt.

Som tidigare nämnt tycker Pliktrådet att den nya utbildningstekniken och satsningen på pedagogisk utveckling är föredömlig. Metoden uppskattas av värnpliktiga såväl som anställda. Pliktrådet hoppas att SSS vill dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper till andra förband.

Kommunikation är en förbättringspunkt. Tack vare *It's learning* har förbundet funnit ett utmärkt verktyg för informationsspridning till de värnpliktiga, men kommunikationen mellan utbildningsplatserna är bristande och det går ut över de värnpliktiga och deras utbildningstid.

Pliktrådet har en god dialog med landets Försvvarshälsor för utbyte och samarbete och vi hoppas att även Försvvarshälsan i Karlskrona är öppna för en vidare diskussion och ett samarbete med oss.

Pliktrådet önskar att Försvvarshälsan ser över sina rutiner för värnpliktiga som är i behov av byte av känga. Det är viktigt att de värnpliktiga inte skickas runt när de söker hjälp och vård för skador. Detta är något som förbundet och Försvvarshälsan måste omhänderta. Pliktrådet ser gärna att Försvvarshälsan också ser över möjligheten för värnpliktiga med fotproblem att övergå till civila kängor.

Som tidigare nämnt finner Pliktrådet oro över att SSS utbildningar i stort inte leder till en relevant befattning, detta på grund av för lite praktik. I och med ökade värnpliktskullar och det faktum att det kommer att vara någons utbildning som går förgäves med dagens system så måste SSS och flottan se över sin roll i totalförsvaret. Syftet med pliktinstrumentet är i första hand att fylla krigsorganisationen.

Sveriges värnpliktiga lever under pliktlagen, vilket är en inskränkning på enskild individs rätt att leva som hen själv väljer. Pliktlagen är ett ickedemokratiskt verktyg som nyttjas för att vi ska kunna skydda demokratin och vår rätt att leva som vi själva väljer. För att vi ska kunna legitimera användandet av pliktlagen så måste plikten präglas av demokrati och demokratiska värden. Det gör vi genom medinflytande. Det är av yttersta vikt att medinflytandet fungerar så att varje enskild ges möjligheten att påverka sin egen tillvaro.

För ett fungerande medinflytande krävs en medinflytandestruktur, där en viktig funktion för att skapa ett meningsfullt medinflytande är LMA. LMA har en central och viktig uppgift som ser till att medinflytandet fungerar som det ska och ser till att förtroendevalda får den utbildning de behöver för att kunna genomföra sina uppgifter. Medinflytandeorganisationen kräver därför att SSS tillsätter funktionen LMA.

Inte att glömma är skyddsassistenterna och deras utbildning, då skyddsassistenterna har en viktig uppgift och måste ges möjlighet att lösa denna. De måste ha utbildning och kontaktpersoner på förbundet, förslagsvis skyddsombudet, så att de tillsammans med förbundet kan göra utbildning och arbetsmiljö bättre.

Avslutning

Det finns ett stort engagemang och intresse för de värnpliktiga och värnpliktsutbildningen, det värderar Pliktrådet högt.

Förbundet delar under besöket med sig av flera problemställningar, åsikter och förslag på förbättringar av GU-utbildningen. Pliktrådet hoppas att man delar dessa idéer via linjeorganisationen och på förbundet. I övrigt kommer Pliktrådet att lyfta dessa resonemang vidare.

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi upplevde besöket positivt, blev väl mottagna och förbundet präglas av ett intresse för utveckling. SSS har en del utmaningar framöver och Pliktrådet hoppas att vi har bidragit med nya perspektiv. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Sjöstridsskolan.

Tack för det givande besöket,

Lisa Holmqvist

Arbetsmiljö- och säkerhetsansvarig

Malin Eidmann

Kommunikationsansvarig